

Bruksela, dnia 06.11.2013r.
SWD(2013) 448 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

**Nota wyjaśniająca do Dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej
zmieniającej Dyrektywy 2009/125/WE oraz 2010/30/WE oraz uchylającej Dyrektywy
2004/8/WE oraz 2006/32/WE**

**Artykuły 9-11: Opomiarowanie, Informacje o rozliczeniach; koszt dostępu do informacji
o opomiarowaniu i rozliczeniach**

Towarzysząca dokumentowi

**KOMUNIKAT KOMISJI DO
PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**

Wdrażanie Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej – Wytyczne Komisji

{COM(2013) 762 final}
{SWD(2013) 445 final}
{SWD (2013) 446 final}
{SWD (2013) 447 final}
{SWD (2013) 449 final}
{SWD (2013) 450 final}
{SWD (2013) 451 final}

SPIS TREŚCI

A. WPROWADZENIE	3
B. KONTEKST PRAWNY I POLITYCZNY	6
C. ZAKRES OBOWIĄZKÓW.....	7
D. OBOWIĄZEK ZAPEWNIENIA LICZNIKÓW I DANYCH OPOMIAROWANIA.....	8
E. OBOWIĄZEK ZAPEWNIENIA INFORMACJI O ROZLICZENIACH.....	13
F. OBOWIĄZEK ZAPEWNIENIA BEZPŁATNYCH INFORMACJI O OPOMIAROWANIU I ROZLICZENIACH	17
G. OBOWIĄZEK EGZEKWOWANIA WDROŻENIA ARTYKUŁÓW 9, 10 I 11	18

ARTYKUŁY 9-11: OPOMIAROWANIE; INFORMACJE O ROZLICZENIACH; KOSZT DOSTĘPU DO INFORMACJI O OPOMIAROWANIU I ROZLICZENIACH

A. WPROWADZENIE

1. Artykuły 9, 10 i 11 oraz Załącznik VII Dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej¹ (zwanej dalej również 'Dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej' lub 'Dyrektywą') obejmują opomiarowanie i rozliczanie indywidualnego zużycia energii. .
2. Jeśli chodzi o *opomiarowanie* zużycia energii, **Artykuł 9** wymaga od Państw Członkowskich przestrzegania poniższych zobowiązań:
 - Państwa Członkowskie zapewniają by, na tyle na ile jest to technicznie wykonalne oraz uzasadnione finansowo, odbiorcy końcowi energii elektrycznej, gazu ziemnego, ciepła sieciowego, chłodu sieciowego oraz ciepłej wody użytkowej mieli możliwość nabycia po konkurencyjnych cenach liczników, które dokładnie oddają rzeczywiste zużycie energii przez odbiorcę końcowego i podają informacje o rzeczywistym czasie korzystania z energii. Państwa Członkowskie muszą zapewnić takie liczniki w razie:
 - Nowych podłączeń w nowym budynku; lub
 - Ważniejszych renowacji budynku, zgodnie z Dyrektywą 2010/31/UE² (zwaną dalej również 'EPBD').
 - W przypadku, gdy Państwa Członkowskie wprowadzają inteligentne systemy pomiarowe i rozpowszechniają inteligentne liczniki gazu ziemnego i/ lub energii elektrycznej zgodnie z Dyrektywami 2009/72/WE³ oraz 2009/73/WE⁴:
 - Systemy pomiarowe muszą dawać odbiorcom końcowym informacje o rzeczywistym czasie korzystania z energii;
 - Przy ustalaniu minimalnych parametrów funkcjonalnych liczników i obowiązków nakładanych na uczestników rynku w pełni należy wziąć pod uwagę cele efektywności energetycznej i korzyści dla odbiorców końcowych;

¹ Dyrektywa 2012/27/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012r. w sprawie efektywności energetycznej, zmieniająca Dyrektywy 2009/125/WE oraz 2010/30/WE oraz uchylająca Dyrektywy 2004/9/WE oraz 2006/32/WE, Dz.U. L 315, z 14.11.2012, s. 1

² Dyrektywa 2010/31/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (przekształcenie), Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13.

³ Dyrektywa 2009/72/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca Dyrektywę 2003/54/WE, Dz.U. L 211, z 14.8.2009, s. 55–93

⁴ Dyrektywa 2009/73/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca Dyrektywę 2003/55/WE, Dz.U. L 211, z 14.8.2009, s. 94-136

- Należy zapewnić bezpieczeństwo inteligentnych liczników i przekazywanych danych, a także prywatność odbiorców końcowych zgodnie ze stosownymi przepisami unijnymi o ochronie danych i prywatności;
 - W przypadku dostarczania energii elektrycznej i na wniosek odbiorcy końcowego, operatorzy liczników będą zobowiązani zapewnić, aby licznik był w stanie dokonywać rozliczeń ilości energii elektrycznej wysyłanej do sieci z obiektów odbiorcy końcowego;
 - Jeśli odbiorcy końcowi zwrócą się z takim wnioskiem, dane pomiarowe dotyczące wprowadzanej i zbywanej przez nich energii elektrycznej będą udostępniane im lub stronie trzeciej działającej w imieniu odbiorcy końcowego (np. przedsiębiorstwo usług energetycznych (ESCO) lub agregator energii) w łatwo zrozumiałym formacie umożliwiającym porównywanie podobnych transakcji;
 - W momencie montażu inteligentnych liczników, przekazane zostaną odbiorcom końcowym stosowne porady i informacje dotyczące w szczególności pełnych możliwości liczników, jeżeli chodzi o monitorowanie zużycia energii.
- Jeśli chodzi o opomiarowanie użycia ogrzewania, chłodzenia oraz ciepłej wody użytkowej:
 - W budynkach, gdzie energia cieplna i chłodnicza lub ciepła woda są dostarczane z sieci ciepłowniczej/ chłodniczej lub z centralnego źródła obsługującego większą liczbę budynków, na wymienniku ciepła lub na granicy dostawy zostanie zamontowany licznik energii cieplnej lub ciepłej wody.
 - Jeśli chodzi o odbiorców końcowych mieszkających w budynkach wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych zaopatrywanych w zewnętrzne źródła lub z własnego źródła, do dnia 31 grudnia 2016 r. zostaną zamontowane liczniki zużycia indywidualnego do pomiaru zużycia energii cieplnej lub ciepłej wody dostarczanej do każdego mieszkania lub lokalu w takim budynku. W przypadku budynków, w których zastosowanie indywidualnych liczników nie jest technicznie wykonalne lub nie jest opłacalne, na każdym grzejniku zamontowane zostaną indywidualne podzielniki kosztów ciepła w każdym z mieszkań/ lokali w tych budynkach. W końcu, jeśli rozwiązanie takie okaże się być nieopłacalne, można rozważyć alternatywne metody pomiaru zużycia ciepła.

3. **Artykuł 10** dotyczący *rozliczeń i informacji o rozliczeniach* wymaga od Państw Członkowskich przestrzegania głównych zobowiązań, tj.:

- Jeśli odbiorcy końcowi posiadają indywidualne liczniki, które **nie są inteligentnymi licznikami**, o których mowa w Dyrektywach 2009/72/WE i 2009/73/WE (energia elektryczna, gaz ziemny, ogrzewanie, chłodzenie, ciepła woda użytkowa), o ile jest to technicznie wykonalne i ekonomicznie uzasadnione, będą musieli otrzymać dokładne oraz oparte na rzeczywistym zużyciu informacje o rozliczeniach w terminie od dnia 31 grudnia 2014r. Takie informacje o rozliczeniach będą musiały być przekazywane z minimalną częstotliwością określoną w pkt 1.1 Załącznika VII (wskazującego, że

odbiorcy końcowi powinni być informowani co najmniej co 6 sześć miesięcy lub co 3 miesiące, jeśli tego zażądatają lub jeśli są rozliczani elektronicznie odnośnie kwoty rozliczenia za energię, jaką zużyli w ubiegłym okresie).

- Państwa Członkowskie mogą wypełnić ten obowiązek poprzez umożliwienie odbiorcom końcowym dokonywania odczytów przez nich samych, jeśli przekażą taki odczyt ze swoich liczników dostawcy energii. W takich przypadkach, Państwa Członkowskie zapewnią, by w przypadku gdy odbiorca końcowy nie poda odczytu licznika za dany okres rozliczeniowy, rozliczanie było oparte na zużyciu szacunkowym lub na stawce ryczałtowej.
- Państwa Członkowskie mogą zwolnić z takiego obowiązku zużycie gazu ziemnego wykorzystywanego wyłącznie do gotowania.
- Inteligentne liczniki, jeśli są, muszą umożliwiać odpowiednie rozliczanie na podstawie zużycia (Artykuł 10(2)), a Państwa Członkowskie mają obowiązek zapewnić, aby odbiorcy końcowi mieli możliwość **łatwego dostępu do uzupełniających informacji dotyczących zużycia w przeszłości**. Informacje uzupełniające dotyczące zużycia w przeszłości obejmują:
 - Dane sumaryczne dot. zużycia odpowiadające okresom, za które podawano informacje o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego zużycia. Dane takie powinny być udostępniane za co najmniej trzy poprzedzające lata lub za okres od rozpoczęcia umowy na dostawę, jeżeli jest on krótszy.
 - Szczegółowe dane dot. zużycia według czasu użytkowania dla dowolnego dnia, tygodnia, miesiąca i roku. Dane takie powinny być udostępniane odbiorcy końcowemu za co najmniej poprzednie 24 miesiące lub okres od rozpoczęcia umowy na dostawę, jeżeli jest on krótszy.
- **Niezależnie od tego, czy inteligentne liczniki zostały zamontowane**, Państwa Członkowskie będą miały obowiązek:
 - Na żądanie odbiorcy końcowego, udostępnić dostawcy usług energetycznych wskazanemu przez odbiorcę końcowego (np. ESCO lub agregator energii) dane pomiarowe zawierające informacje dodatkowe na temat zużycia energii w przeszłości;
 - Zaoferować wszystkim odbiorcom końcowym opcję elektronicznej formy informacji o rozliczeniach i rachunkach;
 - Zapewnić, aby odbiorcom końcowym wraz z rachunkiem/ informacjami o rozliczeniach zużycia energii, udostępniane było w sposób przejrzysty i zrozumiały minimum informacji określone w Załączniku VII (część 1.2); Minimum informacji obejmie:
 - i. Aktualne rzeczywiste ceny bieżące i rzeczywiste zużycie energii;
 - ii. Porównanie bieżącego zużycia energii przez odbiorcę końcowego ze zużyciem w poprzednich okresach rozliczeniowych (przynajmniej ten sam okres w roku poprzednim), najlepiej w formie graficznej;
 - iii. Informacje kontaktowe do organizacji, gdzie odbiorcy końcowi mogą uzyskać więcej informacji (np. na temat technik/ technologii oszczędzania energii, porównywalnych profili odbiorców końcowych, itd.);
 - iv. Jeśli jest to możliwe i zasadne, porównanie z przeciętnym znormalizowanym lub przykładowym odbiorcą końcowym z tej samej kategorii użytkowników;
 - Jeśli odbiorcy końcowi zwróca się z takim wnioskiem, należy przekazać im informacje i szacunki kosztów energii w odpowiednim czasie i formie, umożliwiając im porównanie transakcji.

4. **Artykuł 11** podaje, że Państwa Członkowskie muszą zapewnić, by odbiorcy końcowi otrzymywali swoje **rachunki i informacje o rozliczeniach za zużycie energii nieodpłatnie** oraz by odbiorcy końcowi mieli również odpowiedni i bezpłatny dostęp do swoich danych dotyczących zużycia.

Wyjątek stanowi przypadek ogrzewania i chłodzenia w budynkach wielomieszkaniowych zaopatrywanych z sieci ciepłowniczych lub innego wspólnego źródła ogrzewania/chłodzenia, w razie, gdy zadanie opomiarowania, podziału i rozliczania rzeczywistego zużycia przypada stronie trzeciej, tj. dostawca usług lub lokalny dostawca energii. W takim przypadku, koszty mogą zostać przeniesione na odbiorców końcowych w zakresie, w jakim koszty takie są uzasadnione.

5. Nota ta ma na celu wskazanie Państwom Członkowskim sposobu stosowania Artykułów 9-11 Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej. Nota ta przedstawia poglądy służb Komisji, nie zmienia skutków prawnych Dyrektywy oraz nie stanowi uszczerbku dla wiążącej interpretacji Artykułów 9-11 przewidzianej przez Trybunał Sprawiedliwości.

B. KONTEKST PRAWNY I POLITYCZNY

6. Postanowienia Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej dotyczące opomiarowania i informacji o rozliczeniach przyjmują niektóre z postanowień wcześniejszych Dyrektyw. Dyrektywa 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych⁵ (uchylona Dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej) wymagała od Państw Członkowskich zapewnienia, by odbiorcy końcowi mieli możliwość nabycia po konkurencyjnych cenach indywidualnych liczników, które dokładnie oddają rzeczywiste zużycie energii i podają informacje o rzeczywistym czasie korzystania z energii. W większości przypadków, wymóg ten uzależniony był od warunków takich jak wykonalność techniczna, zasadność finansowa oraz proporcjonalność do potencjalnych oszczędności energii. W razie wykonania podłączenia w nowym budynku lub przy wykonaniu ważniejszych renowacji budynku, jak określono w Dyrektywie 2002/91/WE⁶, takie indywidualne liczniki muszą być zawsze zapewnione. Dyrektywa 2006/32 również wymagała dostarczania przejrzystego rozliczania na podstawie rzeczywistego zużycia na tyle często, aby umożliwić konsumentom regulowanie własnego zużycia energii. Ogólnie rzecz biorąc, postanowienia te zostały przejęte przez Dyrektywę w sprawie efektywności energetycznej oraz przekazane zostały dodatkowe wyjaśnienia.

⁵ Dyrektywa 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca Dyrektywę Rady 93/76/EWG, Dz.U. L114, z 24.4.2006, s.64.

⁶ Dyrektywa 2002/91/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, Dz.U. L 1, z 4.1.2003, s. 65.

7. Dyrektywy w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu (Dyrektywy 2009/72/WE i 2009/73/WE) wymagają od Państw Członkowskich zapewnienia wdrożenia inteligentnych systemów pomiarowych w celu wspierania aktywnego udziału konsumentów na rynkach energii elektrycznej i gazu. Jeśli chodzi o energię elektryczną, gdzie dokonano oceny ekonomicznej kosztów i korzyści długoterminowych, co najmniej 80% konsumentów ocenionych pozytywnie będzie musiało zostać wyposażonych w inteligentne systemy pomiaru energii elektrycznej do 2020r. W przypadku braku oceny ekonomicznej kosztów i korzyści długoterminowych, co najmniej 80% wszystkich konsumentów będzie musiało zostać wyposażonych w inteligentne systemy pomiaru do 2020r. (Załącznik I(2) Dyrektywy Elektrycznej). Jeśli chodzi o gaz ziemny, nie podano terminu ostatecznego, aczkolwiek wymagane jest przygotowanie harmonogramu, z zastrzeżeniem dokonania oceny kosztów i korzyści długoterminowych (Załącznik I(2) Dyrektywy Gazowej). Dyrektywy te podają również, że odbiorcy końcowi powinni być w sposób odpowiedni informowani odnośnie rzeczywistego zużycia oraz kosztów energii elektrycznej/ gazu, w celu umożliwienia im regulowania własnego zużycia. Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej nie wymaga rozpowszechniania inteligentnych liczników jako takich, gdyż jest to objęte Dyrektywami 2009/72/WE oraz 2009/73/WE. Jednakże, w świetle trwającego lub planowanego rozpowszechniania inteligentnych liczników w wielu Państwach Członkowskich, Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej dostarcza wyjaśnień w zakresie zapewniania odpowiednich informacji odnośnie opomiarowania i rozliczania odbiorcom końcowym stosującym inteligentne opomiarowanie.

C. ZAKRES OBOWIĄZKÓW

8. Artykuły 9, 10 i 11 Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej poszerzają zakres i wyjaśniają istotne postanowienia Dyrektywy 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych. Postanowienia Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej identyczne do tych zawartych w Artykule 13 Dyrektywy 2006/32/WE zostaną omówione w niniejszej nocie w zakresie w jakim będą oddziaływać na wdrożenie nowych postanowień.
9. Artykuł 2(23) podaje definicję '*odbiorcy końcowego*' jako '*osoby fizycznej lub prawnej, która dokonuje zakupu energii do własnego użytku końcowego*'. W kontekście obowiązków określonych w Artykule 9(1) i (3) oraz Artykule 11(2) w zakresie postanowień dot. opomiarowania i rozliczania indywidualnego zużycia ogrzewania/ chłodzenia oraz ciepłej wody użytkowej, w przypadku, gdy ogrzewanie i chłodzenie lub ciepła woda zakupione są wspólnie przez lub w imieniu stowarzyszenia użytkowników końcowych (na przykład grupa mieszkańców odpowiedzialnych za zużycie energii w każdym z poszczególnych mieszkań w budynku wielomieszkaniowym), choć często to spółdzielnia mieszkaniowa dokonuje zakupu energii, użytkownikami końcowymi są indywidualni mieszkańcy. Dlatego też, definicja odbiorcy końcowego powinna być rozumiana jako obejmująca także tych użytkowników końcowych jak również podmioty dokonujące zakupu ogrzewania/ chłodzenia/ ciepłej wody w imieniu użytkowników końcowych (np. spółdzielnia mieszkaniowa).

D. OBOWIĄZEK ZAPEWNIENIA LICZNIKÓW I DANYCH OPOMIAROWANIA

10. Postanowienia Artykułu 9(1), obligujące Państwa Członkowskie do zapewnienia, by - na tyle, na ile jest to technicznie wykonalne i uzasadnione finansowo - odbiorcy końcowi mieli możliwość nabycia po konkurencyjnych cenach indywidualnych liczników, które dokładnie oddają rzeczywiste zużycie energii przez odbiorcę końcowego i podają informacje o rzeczywistym czasie korzystania z energii, zostały wprowadzone w Artykule 13 Dyrektywy 2006/32/WE. W Dyrektywie w sprawie efektywności energetycznej, przepis ten również obowiązuje, ale został poszerzony o obowiązek zapewnienia odbiorcom końcowym mieszkającym w budynkach wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych z własnym źródłem centralnego ogrzewania/ chłodzenia dla takiego budynku, takich liczników w terminie do 31 grudnia 2016r. (Artykuł 9(3)).
11. Należy zauważyć, że Artykuł 9 nie wymaga wprowadzenia inteligentnych systemów pomiaru, jako że objęte jest to Dyrektywą 2009/72/WE oraz 2009/73/WE. Jednakże, wyjaśnia kilka kwestii, mianowicie taką, że *jeśli* Państwa Członkowskie wprowadzą inteligentne opomiarowanie, zastosowanie będą mieć różne obowiązki w ramach Artykułu 9(2), zwłaszcza:
12. W Artykule 9(1) i Artykule 10(3), w odniesieniu do budynków wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych, obowiązek zapewnienia indywidualnych liczników ciepłej wody odnosi się do sytuacji, gdy odbiorca końcowy dokonuje zakupu ciepłej wody użytkowej dostarczanej ze wspólnej kotłowni lub z poza budynku (np. centralne ogrzewanie). Na przykład, jeśli ciepła woda użytkowa w budynku wielomieszkaniowym produkowana jest we wspólnej kotłowni gazowej, wymagany jest wspólny licznik gazu dla tej kotłowni, ale indywidualni użytkownicy ciepłej wody użytkowej muszą dodatkowo mieć możliwość nabycia po konkurencyjnych cenach liczników ciepłej wody dla każdego mieszkania, jeśli jest to technicznie wykonalne i opłacalne.
13. Zgodnie z Artykułem 9(2)(a), inteligentne systemy pomiarowe energii elektrycznej lub gazu ziemnego muszą dawać odbiorcom końcowym informacje na temat rzeczywistego czasu użytkowania. Jednakże, zgodnie z zastrzeżeniem Artykułu 9(1), na ile jest to technicznie wykonalne i uzasadnione finansowo, należy rozumieć, że wszystkie indywidualne liczniki, inteligentne czy nie, muszą posiadać tę podstawową funkcję. Użycie w Artykule 9(2)(a) terminu 'inteligentne systemy pomiaru', a nie tylko 'inteligentne liczniki' oznacza, że Państwa Członkowskie mogą wybrać sposoby⁷, za pomocą których przekażą odbiorcom końcowym informacje o opomiarowaniu. Na przykład, Państwa Członkowskie mogą wymagać, by takie informacje o opomiarowaniu zostały dostarczone za pośrednictwem domowego urządzenia odczytowego pobierającego dane z inteligentnego licznika.

⁷ Artykuł 42 Zalecenia Komisji z dnia 9 marca 2012r. w sprawie przygotowań do rozpowszechnienia inteligentnych systemów pomiarowych (2012/148/EU) zachęca Państwa Członkowskie do zapewnienia odbiorcom końcowym używającym inteligentne systemy pomiaru znormalizowanego interfejsu dającego odbiorcy poglądowe indywidualne dane dotyczące zużycia.

14. Artykuł 9(2)(a) nie zastępuje wymogów Dyrektywy w sprawie przyrządów pomiarowych (2004/22/WE)⁸, która wymaga udostępnienia w każdym przypadku wbudowanego urządzenia odczytowego licznika⁹. Jest to ważne, gdyż takie urządzenie odczytowe stanowić będą podstawę do obliczania opłat dokonywanych przez odbiorcę końcowego, np. w razie niezadziałania funkcji zdalnego odczytu z inteligentnego licznika.
15. W odniesieniu do określonego w Artykule 9(2)(a) obowiązku polegającego na zapewnieniu przez Państwa Członkowskie, by *'przy ustalaniu minimalnych parametrów funkcjonalnych liczników i obowiązków nakładanych na uczestników rynku w pełni wzięto pod uwagę cele efektywności energetycznej i korzyści dla odbiorców końcowych'*, Państwa Członkowskie mogą rozważyć Zalecenie Komisji w sprawie przygotowań do rozpowszechnienia inteligentnych systemów pomiarowych¹⁰. W każdym razie, do Państw Członkowskich należy decyzja odnośnie tego, które z celów efektywności energetycznej oraz korzyści dla odbiorców końcowych zostaną wzięte pod uwagę przy nakładaniu obowiązków na uczestników rynku i ustalaniu minimalnych parametrów funkcjonalnych inteligentnych liczników.
16. Jeśli chodzi o wymóg względem Państw Członkowskich odnośnie zapewnienia bezpieczeństwa inteligentnych liczników i przekazywania danych, a także prywatności odbiorców końcowych zgodnie ze stosownymi przepisami unijnymi o ochronie danych i prywatności, szczegółowe porady można znaleźć w Zaleceniu Komisji 2012/149/UE z dnia 9 marca 2012r. Ogólnie rzecz biorąc, zgodnie z wymogami Dyrektywy w sprawie ochrony danych (95/46/WE)¹¹, Państwa Członkowskie mają obowiązek zapewnić poufność informacji aktualnych i z przeszłości w trakcie gromadzenia, przechowywania, przetwarzania oraz przekazywania danych odnośnie opomiarowania indywidualnego zużycia energii przez odbiorców końcowych.

Artykuł 9(2)(c) zobowiązuje Państwa Członkowskie do zapewnienia, w przypadku stosowania inteligentnych liczników energii elektrycznej, na wniosek odbiorcy końcowego, by operatorzy liczników zagwarantowali, aby licznik był w stanie dokonywać rozliczeń ilości energii elektrycznej wysyłanej do sieci z obiektów odbiorcy końcowego. Zgodnie z Artykułem 9(1), Państwa Członkowskie muszą zapewnić, by takie liczniki były możliwe do nabycia po konkurencyjnych cenach, gdyż w przeciwnym razie może to stanowić barierę dla rozwoju generacji rozproszonej.

⁸ Dyrektywa 2004/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004r. w sprawie przyrządów pomiarowych, Dz.U. L 135, z 30.4.2004, s. 1–80

⁹ Zgodnie z Artykułem 10.5 Załącznika I do Dyrektywy 2004/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przyrządów pomiarowych (Dz.U. L 135, z 30.4.2004, s. 1): *'Bez względu na to, czy przyrząd pomiarowy stosowany do pomiaru mediów może być odczytywany zdalnie czy nie, powinien być wyposażony w urządzenie odczytowe, podlegające kontroli metrologicznej, dostępne dla konsumenta bez użycia narzędzi dodatkowych. Wskazanie urządzenia odczytowego, będące wynikiem pomiaru, jest podstawą do ustalenia opłaty'*.

¹⁰ Zalecenie Komisji 2012/148/UE z dnia 9 marca 2012r. w sprawie przygotowań do rozpowszechnienia inteligentnych systemów pomiarowych.

¹¹ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych, Dz.U.L 281, z 23/11/1995, s. 31.

17. Zgodnie z Artykułem 9(2)(d), jeśli odbiorcy zwrócą się z takim wnioskiem, dane pomiarowe dotyczące wprowadzanej i zbywanej przez nich energii elektrycznej będą udostępniane im lub stronie trzeciej działającej w imieniu odbiorcy końcowego (np. przedsiębiorstwo usług energetycznych (ESCO) lub agregator energii) w łatwo zrozumiałym formacie umożliwiającym porównywanie podobnych transakcji; Wymóg ten dotyczy sytuacji, gdy, i w zakresie w jakim Państwo Członkowskie wdraża inteligentne systemy pomiaru energii elektrycznej. Państwa Członkowskie będą musiały prawnie ustalić lub w inny sposób zapewnić prawo odbiorcy końcowego do podejmowania decyzji odnośnie tego czy i względem kogo dane dot. opomiarowania jego/ jej indywidualnego zużycia będą mogły być udostępniane.

Po drugie, postanowienie to wymaga zapewnienia przez Państwa Członkowskie, że te same dane dot. opomiarowania, które są dostępne odbiorcy końcowemu będą udostępniane stronom trzecim na żądanie odbiorcy końcowego. Informacje te umożliwią dostawcy usług energetycznych (np. agregator energii lub ESCO) świadczenie bardziej dokładnych usług na rzecz odbiorcy końcowego.

18. Artykuł 9(2)(e) nakłada na Państwa Członkowskie obowiązek zapewnienia, że w momencie montażu inteligentnych liczników energii elektrycznej lub gazu, odbiorcy końcowi dostaną stosowne porady i informacje, zwłaszcza na temat pełnych możliwości liczników, jeżeli chodzi o zarządzanie odczytem liczników oraz monitorowanie zużycia energii. Transpozycja Artykułu 9(2)(e) może zostać dokonana np. przez: (1) ustanowienie ogólnokrajowego minimalnego poziomu/ zakresu informacji, które powinny zostać przekazane odbiorcom końcowym np. przez instalatorów odwiedzających odbiorców końcowych w celu dokonania montażu inteligentnych liczników oraz/ lub (2) zapewnienie odpowiednich programów szkoleniowych dla instalatorów.

Wymóg ten jest wymogiem dodatkowym do Artykułu 12, w ramach którego Państwa Członkowskie powinny podjąć jedno lub kilka działań w celu promowania efektywności energetycznej wśród małych odbiorców końcowych, w tym m.im szersze kampanie towarzyszące upowszechnieniu inteligentnych liczników.

19. Artykuł 9(3) zawiera wyjaśnienia dotyczące opomiarowania zużycia ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody w budynkach wielorodzinnych i wielofunkcyjnych, zaopatrywanych w ogrzewanie/ chłodzenie lub ciepłą wodę:

- z sieci ciepłowniczej/ chłodniczej;
- z centralnego źródła obsługującego większą liczbę budynków; lub
- ze wspólnego centralnego źródła ogrzewania/ chłodzenia w budynku.

20. W przypadku budynków wielomieszkaniowych lub wielofunkcyjnych zaopatrywanych w ogrzewanie, chłodzenie lub ciepłą wodę ze źródeł zewnętrznych, Państwa Członkowskie muszą zapewnić, że liczniki zamontowane zostaną na wymienniku ciepła lub na granicy

dostawy do budynku. Liczniki takie muszą zostać zamontowane do 5 czerwca 2014r. Nie przewiduje się wyjątków.

21. Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej nie podaje definicji budynku wielomieszkaniowego ani wielofunkcyjnego. Budynek wielomieszkaniowy może być rozumiany jako budynek zawierający co najmniej dwa mieszkania. Budynek wielofunkcyjny może być rozumiany jako budynek okupowany przez co najmniej dwa podmioty, które muszą dzielić między siebie rachunek za zakupioną energię.
22. Jeśli chodzi o indywidualny pomiar ciepła w budynkach wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych w ramach Artykułu 9(3), Państwa Członkowskie muszą zapewnić montaż indywidualnych liczników w każdym mieszkaniu lub lokalu w takim budynku w terminie do 31 grudnia 2016r, o ile jest to technicznie wykonalne i opłacalne.

W przypadku gdy zastosowanie indywidualnych liczników nie jest technicznie wykonalne lub nie jest opłacalne, na każdym grzejniku stosowane będą indywidualne podzielniki kosztów ciepła, chyba że dane Państwo Członkowskie wykaże, że montaż takich podzielników kosztów ciepła nie byłby opłacalny.

23. Przy interpretacji pojęcia 'wykonalności technicznej', Państwa Członkowskie powinny mieć na uwadze wyjaśnienie równoważnego pojęcia 'możliwości technicznej' podanego w Motywie 29. Zgodnie z tym wyjaśnieniem, można założyć, że indywidualny pomiar zużycia ciepła w budynkach wielorodzinnych jest technicznie możliwy, gdy montaż indywidualnych liczników nie wymagałby zmiany istniejącego orurowania do ogrzewania ciepłej wody użytkowej w budynku. Z kolei, gdy ciepła woda wykorzystywana do ogrzewania wchodzi i wychodzi z indywidualnych mieszkań w kilku punktach, zastosowanie indywidualnych liczników ciepła jest mniejszym stopniu technicznie wykonalne lub opłacalne. W takich budynkach, pomiary indywidualnego zużycia ciepła mogą być wykonywane za pomocą indywidualnych podzielników kosztów ciepła.
24. Przy interpretacji pojęcia 'opłacalność', Państwa Członkowskie mogą porównać koszt montażu i konserwacji liczników/ podzielników kosztów ciepła z korzyściami dla odbiorców końcowych i innych stron (właściciel/ użytkownik budynku oraz indywidualnych mieszkań, dostawca energii, itp.). Takie obliczenia mogą być na przykład oparte na metodologii przewidzianej w Europejskiej Normie PN-EN 15459 ('Charakterystyka energetyczna budynków- ekonomiczna ocena - procedura instalacji energetycznych w budynkach').

Przy ocenie korzyści wynikających z montażu indywidualnych liczników ciepła/ podzielników kosztów ciepła, Państwa Członkowskie powinny wziąć pod uwagę różne korzyści takie jak oszczędność energii wśród odbiorców końcowych, którą można osiągnąć poprzez zmiany zachowania wywołane przez dane dotyczące opomiarowania oraz informacje o rozliczeniach na podstawie zmierzonego zużycia ciepła. Różne badania wskazują, że zakres oszczędności z tytułu zmiany zachowań po wprowadzeniu

indywidualnego opomiarowania i rozliczeń na podstawie rzeczywistego zużycia ciepła często osiąga 30% w porównaniu do systemów bez indywidualnego opomiarowania oraz do rozliczeń na podstawie stawek ryczałtowych (np. na m²)^{12,13}.

25. Jako, że 'wykonalność techniczna' i 'opłacalność' pozwalają Państwu Członkowskim na odstępstwa od obowiązków określonych w Artykule 9, Państwa Członkowskie, mając na uwadze powyższe dwa paragrafy, mają obowiązek poinformować Komisję odnośnie warunków technicznych i progów ekonomicznych lub innych kryteriów, na podstawie których uzasadniają, że wykonanie ich obowiązków nie jest technicznie wykonalne lub opłacalne.

W przypadku budynków wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych, o których mowa w Artykule 9(3), w których montaż indywidualnych liczników ciepła jest technicznie wykonalny i opłacalny, ale odbiorcy końcowi posiadają już podzielniki kosztów ciepła, Państwa Członkowskie muszą zapewnić montaż indywidualnych liczników ciepła w terminie do 31 grudnia 2016r. Jednakże, można przyjąć, że istnienie podzielników kosztów ciepła jest czynnikiem, który zazwyczaj wpływa na obliczenie kosztów i korzyści zastosowania indywidualnych liczników ciepła.

26. Obowiązek montażu indywidualnych podzielników kosztów ciepła na każdym grzejniku, zgodnie z postanowieniem Artykułu 9(3), dotyczyć będzie tylko grzejników wewnątrz mieszkań lub lokali w budynkach wielomieszkaniowych lub wielofunkcyjnych, a nie tych we wspólnym obszarze budynku.

Zgodnie z Artykułem 9(1)(b), indywidualne liczniki do pomiaru ogrzewania, chłodzenia lub ciepłej wody użytkowej muszą być zawsze montowane w nowych budynkach wielomieszkaniowych lub wielofunkcyjnych zaopatrywanych z centralnego ogrzewania/ chłodzenia lub w tych poddawanych ważniejszym renowacjom jak określono w Dyrektywie 2010/31/UE. W tych przypadkach, niemożliwy jest montaż podzielników kosztów ciepła ani alternatywne metody pomiaru.

27. Artykuł 9(1)(b) nakłada bezwarunkowy wymóg zapewnienia indywidualnych liczników (innych niż podzielniki kosztów ciepła) w przypadku wykonania nowych podłączeń w nowym budynku oraz w razie poddania budynku ważniejszym renowacjom jak określono w Dyrektywie 2010/31/UE. W razie wystąpienia takiego scenariusza w odniesieniu do zużycia ciepła lub chłodzenia, obowiązek jest ograniczony do przypadków, w których odbiorcy końcowi są zaopatrywani/ planują zaopatrzenie z centralnego ogrzewania lub

¹² Gullev, L. & Poulsen, M., "The installation of meters leads to permanent changes in consumer behaviour". Nowości z DBDH. Dziennik 3/2006 s.20-24.

¹³ Clemens Felsmann, Juliane Schmidt, Technische Universität Dresden, January 2013, Auswirkungen der verbrauchsabhängigen Abrechnung in Abhängigkeit von der energetischen Gebäudequalität.

chłodzenia. Jako takie, powinny być uznane za wyjątek od ogólnych ram obowiązku zapewnienia indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielomieszkaniowych, o którym mowa w Artykule 9(3), paragraf drugi. Oznacza to, że postanowienia Artykułu 9(3) odnośnie tego, co jest *'technicznie możliwe'* i *'opłacalne'* nie będą mieć zastosowania do budynków wielomieszkaniowych zaopatrywanych z centralnego ogrzewania, jeśli są to nowe budynki, lub gdy budynki te przechodzą ważniejsze renowacje.

E. OBOWIĄZEK ZAPEWNIENIA INFORMACJI O ROZLICZENIACH

Rozróżnienie pomiędzy rachunkami a informacjami o rozliczeniach

28. Artykuł 10(3)(d) wprowadza rozróżnienie pomiędzy rachunkami (które niosą obowiązek rozliczenia należnej kwoty) a informacjami o rozliczeniach (które tego nie robią, ale zwykle zawierają te same informacje).

Szczególne zasady dotyczące informacji o rozliczeniach

29. Artykuł 10(1) zobowiązuje Państwa Członkowskie do zapewnienia, w terminie do 31 grudnia 2014r., by informacje o rozliczeniach były dokładne oraz oparte o rzeczywiste zużycie, zgodnie z pkt 1.1 Załącznika VII. Określa, że informacje o rozliczeniach będą udostępniane co najmniej raz na kwartał na żądanie lub w przypadku, gdy odbiorcy zgłoszą chęć otrzymywania rozliczenia elektronicznego; w innych przypadkach dwa razy do roku. Zgodnie z Artykułem 10(1), te minimalne wymagania nie muszą być przestrzegane, jeśli nie są *'technicznie możliwe lub ekonomicznie uzasadnione'*.

30. Dlatego minimalne częstotliwości określone w pkt 1.1 Załącznika VII muszą być zawsze przestrzegane, chyba, że nie jest to technicznie wykonalne i ekonomicznie uzasadnione - co Państwa Członkowskie będą musiały wyjaśnić w razie powiadomienia Komisji o ich transpozycji Artykułu 10.

31. Zgodnie z Artykułem 10(1), jeśli niedostępne są inteligentne liczniki, zdanie końcowe punktu 1.1 Załącznika VII określa, że gaz wykorzystywany wyłącznie do gotowania nie musi spełniać wymogu dotyczącego częstego informowania odbiorców końcowych o rozliczeniach. Jeśli Państwo Członkowskie zdecyduje się zastosować się do tej klauzuli, powinno wyjaśnić odbiorcy końcowemu zakres stosowania zwolnienia oraz prawa odbiorcy końcowego dotyczące częstotliwości przekazywania informacji o rozliczeniach zużycia gazu wykorzystywanego do gotowania. Przykładem może być ustanowienie limitu maksymalnego rocznego zużycia gazu wykorzystywanego do gotowania, w ramach którego częste informacje o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego zużycia nie będą wymagane.

32. Artykuł 10(1) wymaga, by informacje o rozliczeniach przekazywane były z częstotliwością określoną w Załączniku VII, punkt 1.1 do Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej, bez względu na rodzaj licznika innego niż inteligentny oraz systemu rozliczeń. Oznacza to, że informacje o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego

zużycia również muszą być przekazywane (o ile jest to technicznie wykonalne i ekonomicznie uzasadnione) zgodnie z Artykułem 10(1), paragraf pierwszy i drugi, w przypadkach, gdy odbiorcy końcowi stosują liczniki przedpłatowe, inne niż inteligentne.

33. O ile jest to technicznie możliwe i opłacalne, w razie budynków wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych, informacje o rozliczeniach indywidualnego zużycia ciepła i ciepłej wody muszą być przekazywane co najmniej dwa razy do roku lub co kwartał na żądanie odbiorców końcowych. Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej nie podaje żadnych szczególnych zasad odnośnie podejmowania decyzji zbiorowych, np. wybierania opcji elektronicznego rozliczania. Zwykle stosuje się procedury krajowe dotyczące podejmowania decyzji w sprawie takich budynków.
34. W razie niedostępności liczników z funkcją odczytu zdalnego, obowiązek dostarczania częstych informacji o rozliczeniach może nadal być wdrażany na różne sposoby, np. poprzez wymóg, by dostawcy energii oferowali odbiorcom końcowym systemy auto-odczytu liczników lub na podstawie zbierania danych przez ręczne czytniki liczników, o ile będzie to opłacalne.
35. Ważnym założeniem wstępnym obowiązku dostarczania dokładnych informacji o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego zużycia określonego w Artykule 10(1) jest dostępność indywidualnego sprzętu do pomiaru (liczniki lub podzielniki kosztów ciepła). Niemniej jednak, Artykuł 9(3) wymaga montażu indywidualnych liczników zużycia/podzielników kosztów ciepła do opomiarowania indywidualnego zużycia ogrzewania, chłodzenia lub ciepłej wody użytkowej w budynkach wielomieszkaniowych w terminie do 31 grudnia 2016r.

Jeśli chodzi o dostarczanie ogrzewania/ chłodzenia oraz ciepłej wody użytkowej w budynkach wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych zaopatrywanych ze wspólnego źródła (innego niż centralne ogrzewanie/ chłodzenie), Artykuł 9(3) określa bardziej szczegółowe warunki niż paragraf pierwszy Artykułu 9(1) (*lex specialis derogat legi generali*). Wynika z tego, że w takich budynkach, spełnienie obowiązku zapewnienia dokładnych informacji o rozliczeniach rzeczywistego zużycia wynikającego z Artykułu 10(1) nie jest konieczne przed wdrożeniem Artykułu 9(3), tj. najpóźniej do dnia 31 grudnia 2016r.

Jednakże, termin 31 grudnia 2016r. nie dotyczy obowiązku zapewnienia indywidualnych liczników w budynkach wielomieszkaniowych zaopatrywanych z centralnego ogrzewania/chłodzenia w warunkach określonych w Artykule 13(1) Dyrektywy 2006/32/WE. Terminem ostatecznym transpozycji tego postanowienia był i jest 17 maja 2008r.

36. Postanowienia Artykułu 10(1) odnoszą się zwłaszcza do sytuacji, w której odbiorcy końcowi nie posiadają inteligentnych liczników energii elektrycznej lub gazu. Jako taka, minimalna częstotliwość dostarczania dokładnych informacji o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego zużycia określona w pkt 1.1 Załącznika VII do Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej nie ma zastosowania w sytuacjach, gdy odbiorcy końcowi posiadają inteligentne liczniki energii elektrycznej lub gazu.
37. W przypadku, gdy odbiorcy końcowi mają dostęp do inteligentnego systemu pomiaru, w dalszym ciągu zastosowanie mają postanowienia III Pakietu Rynku Wewnętrznego odnośnie energii elektrycznej i gazu¹⁴. Zgodnie z notą interpretacyjną opublikowaną przez Komisję dnia 22 stycznia 2010r., w przypadku, gdy odbiorcy końcowi mają dostęp do inteligentnego opomiarowania, informacje o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego zużycia powinny być dostarczane co miesiąc¹⁵.
38. W kontekście Artykułu 10(1), kryterium opłacalności zapewniania dokładnych informacji o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego zużycia, zgodnie z minimalną częstotliwością określoną w pkt 1.1 Załącznika VII do Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej może mieć znaczenie dla określania czy koszty wysyłania ręcznych czytników liczników są ekonomicznie uzasadnione. Jeśli Państwa Członkowskie ustalą, w szczególnych przypadkach, że zapewnienie częstych informacji o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego zużycia nie jest opłacalne, musi zostać to wyjaśnione i zakomunikowane odbiorcom końcowym oraz tym odpowiedzialnym za indywidualne rozliczenie w terminie do 31 grudnia 2014r.
39. Zgodnie z Artykułem 10(2), w przypadku gdy dostępne są inteligentne liczniki energii elektrycznej lub gazu, Państwa Członkowskie muszą zapewnić dostarczanie odbiorcom końcowym informacji uzupełniających dot. ich własnego zużycia. Obowiązek musi zostać wypełniony do 5 czerwca 2014r. i od tego momentu będzie miał zastosowanie do wszelkich inteligentnych liczników, które zostały zamontowane przed tym terminem oraz które nadal funkcjonują.
40. Informacje uzupełniające dotyczące skumulowanych danych odpowiadających okresom, dla których częste informacje o rozliczeniach są podawane będą obejmować informacje dotyczące zużycia (np. za dany miesiąc, jeśli informacje o rozliczeniach są przekazywane co miesiąc) oraz powiązanych kosztów poniesionych przez odbiorcę końcowego. Państwa Członkowskie mogą wymagać, by informacje takie były dostarczane odbiorcom końcowym w formie rozliczeń papierowych/ elektronicznych lub w inny sposób (np. oddzielne sprawozdania miesięczne wysyłane odbiorcom końcowym drogą poczty tradycyjnej lub elektronicznej przez dostawcę energii lub przedsiębiorstwo usług energetycznych działające w imieniu dostawcy energii lub za pośrednictwem bezpiecznej strony internetowej).

¹⁴ Dyrektywa 2009/72/WE oraz Dyrektywa 2009/73/WE.

¹⁵

41. Zgodnie z Artykułem 10(2)(b), w przypadku montażu inteligentnych liczników energii elektrycznej/ gazu, Państwa Członkowskie muszą zapewnić odbiorcom końcowym szczegółowe informacje uzupełniające według czasu użytkowania dla dowolnego dnia, tygodnia, miesiąca i roku przez internet lub interfejs licznika. Postanowienie nie przewiduje innych sposobów dostarczania takich informacji.
42. Niezależnie od tego, czy inteligentne liczniki zostały zamontowane czy nie, w odniesieniu do korzystania z energii elektrycznej, gazu ziemnego, ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej, Państwa Członkowskie muszą wymagać od 5 czerwca 2014r., aby informacje dotyczące zużycia w przeszłości (o których mowa w Artykule 10(2)) były dostarczane odbiorcom końcowym lub dostawcy usług energetycznych wyznaczonemu przez odbiorcę końcowego w zakresie w jakim informacje te są dostępne. Obowiązek ten będzie zwykle przenoszony na dostawców energii oraz inne organizacje gromadzące i przechowujące dane dotyczące indywidualnego zużycia odbiorców końcowych.
43. Zgodnie z Artykułem 10(3)(e), Państwa Członkowskie muszą określić wymóg, zgodnie z którym informacje i szacunki dotyczące kosztów energii mają być przekazywane odbiorcom na ich wniosek, 'terminowo' i w 'łatwo zrozumiałym formacie', umożliwiającym odbiorcom porównanie podobnych transakcji.

Wspólne zasady w zakresie informacji o rozliczeniach oraz rzeczywistych rachunków

44. Zgodnie z Artykułem 10(1), paragraf drugi, w przypadku odbiorców posiadających liczniki inne niż inteligentne, gdzie częste 'rozliczenia' i 'informacje o rozliczeniach' na podstawie rzeczywistego zużycia są możliwe za pośrednictwem systemu regularnych odczytów przez samych klientów, informacje o rozliczeniach oparte na zużyciu szacunkowym lub na stawce ryczałtowej muszą być przekazywane w sytuacjach, gdy odbiorca końcowy nie poda odczytu licznika za dany okres rozliczeniowy.
45. Warunek wykonalności technicznej przekazania dokładnych rachunków i informacji o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego zużycia jest ściśle powiązany z dostępnością dokładnych liczników zgodnych z Dyrektywą 2004/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przyrządów pomiarowych, lub dokładnych podzielników kosztów ciepła zgodnych z odpowiednimi normami Europejskimi¹⁶.
46. Zgodnie z Artykułem 10(3)(b), Państwa Członkowskie muszą zapewnić, w terminie do 5 czerwca 2014r., aby odbiorcom końcowym zaoferowano opcję elektronicznej formy informacji o rozliczeniach i rachunków dla wszystkich rodzajów zużycia objętych Art. 9, 10 i 11, niezależnie od tego czy mają oni inteligentne liczniki czy nie.

¹⁶ Norma PL-EN 834 dotycząca podzielników kosztów ciepła do rejestrowania zużycia ciepła przez grzejniki - przyrządy zasilane energią elektryczną.
Norma PL-EN 835 dotycząca podzielników kosztów ciepła do rejestrowania zużycia ciepła przez grzejniki - przyrządy bez zasilania energią elektryczną działające na zasadzie parowania dyfuzyjnego.

Szczegółowe zasady odnośnie samych rachunków

47. Zgodnie z pkt. 1.1 Załącznika VII do Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej, Państwa Członkowskie mają obowiązek zapewnić by, w przypadku, gdy dostępne są indywidualne liczniki, indywidualne rachunki na podstawie rzeczywistego zużycia były dostarczane co najmniej raz w roku. Zastosowanie ma ogólny termin transpozycji (5 czerwca 2014r.).

W przypadku stosowania systemu dokonywania odczytów przez samych odbiorców końcowych opisanego w Artykule 10(1), akapit drugi, w przypadku gdy odbiorca końcowy nie poda odczytu licznika za dany okres rozliczeniowy, rachunki wystawiane mogą być w oparciu o zużycie szacunkowe.

48. Zgodnie z Artykułem 10(3)(d), Państwa Członkowskie mogą postanowić, że na życzenie odbiorcy końcowego informacje zawarte w rachunkach nie stanowią wezwania do zapłaty. W takich przypadkach Państwa Członkowskie zapewniają, by dostawcy źródeł energii oferowali elastyczne formy dokonywania płatności¹⁷.
49. Mimo, iż nie jest to bezpośrednio określone w Dyrektywie w sprawie efektywności energetycznej, zaleca się, by Państwa Członkowskie zapewniły by, w przypadku rzeczywistych rachunków, informacje o żądaniu zapłaty oraz informacje o możliwych elastycznych formach dokonywania płatności były zawarte w rachunku rzeczywistym lub do niego dołączone (Artykuł 10(3)(d)). Ułatwi to odbiorcom końcowym rozróżnienie pomiędzy rachunkiem a informacją o rozliczeniach.

F. OBOWIĄZEK ZAPEWNIENIA BEZPŁATNYCH INFORMACJI O OPOMIAROWANIU I ROZLICZENIACH

50. Artykuł 11(1) wymaga od Państw Członkowskich zapewnienia, by odbiorcy końcowi mieli bezpłatny dostęp do swoich danych dotyczących zużycia oraz by otrzymywali nieodpłatnie wszystkie rachunki i informacje o rozliczeniach za zużycie energii.
51. Wynika z tego, że dostawcy energii lub inne organizacje muszą same ponosić koszty produkcji i dostarczania odbiorcom końcowym rachunków i informacji o rozliczeniach.
52. Nie wyklucza to możliwości oferowania przez przedsiębiorstwa energetyczne odbiorcom końcowym rabatów lub premii za wybranie rachunków elektronicznych i elektronicznych informacji o rozliczeniach.

¹⁷ W zakresie energii elektrycznej i gazu ziemnego, obowiązek zapewnienia odbiorcom końcowym szerokiej oferty metod płatności został wprowadzony w Załączniku 1(1d) do Dyrektywy 2009/72/WE oraz w Załączniku 1(1d) do Dyrektywy 2009/73/WE. Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej poszerza tą zasadę o ogrzewanie/ chłodzenie oraz ciepłą wodę użytkową dostarczaną z centralnego ogrzewania/ chłodzenia.

53. Zgodnie z Artykułem 11(2), Państwa Członkowskie muszą zapewnić, by podział kosztów informacji o rozliczeniach indywidualnego zużycia energii cieplnej i chłodniczej dostarczanej w budynkach wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych dokonywany był nieodpłatnie. W takim przypadku, koszty zlecenia tego zadania stronie trzeciej mogą ponosić odbiorcy końcowi zajmujący takie budynki, w zakresie, w jakim wysokość tych kosztów jest uzasadniona. W takich sytuacjach, informacje o rozliczeniach wydane na przykład przez przedsiębiorstwo ciepłownicze właścicielowi budynku wielomieszkaniowego musiałyby być bezpłatne. Jednakże, jeśli chodzi o rozliczanie i informacje o rozliczeniach, koszty związane ze zleceniem usługi dotyczącej dokładnego opomiarowania, podziału i rozliczenia indywidualnego zużycia różnych mieszkań lub lokali w takich budynkach (podrozliczenia), mogą być przenoszone na użytkowników końcowych zajmujących te mieszkania/ lokale.
54. Określenie warunków, na jakich koszty, o których mowa w Artykule 11(2) są 'rozsądne' należy do Państw Członkowskich.
55. W Artykule 11(2), termin '*energia cieplna i chłodnicza*', zwłaszcza w przypadku budynków z własnym wspólnym źródłem ogrzewania i ciepłej wody, obejmuje również ciepłą wodę użytkową, gdzie ogrzewanie jest warunkiem przygotowania ciepłej wody.

G. OBOWIĄZEK EGZEKWOWANIA WDROŻENIA ARTYKUŁÓW 9, 10 I 11

56. Zgodnie z Artykułem 13, Państwa Członkowskie mają obowiązek ustanowić przepisy dotyczące skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji nakładanych w przypadku nieprzestrzegania przepisów krajowych przyjętych na podstawie Artykułów 9 do 11, a także podjąć środki niezbędne do zapewnienia ich wykonania.